

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11162

UNDZER HAGADAH SHEL PESAH

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

הגדה של פסח

פסח

אָנפירער פון סדר :

אין משך פון הונדערטער, הונדערטער יארן
היט אָפּ דאָס פּאַלק דעם טאָג, ווען עס איז געבוירן געוואָרן.
דורך אלע יארן פון גלות און פּאַגראַמען,
געדענקט דאָס פּאַלק משה רבינוס נאָמען.
פון טאָמעס צו קינדער ווערט וועגן פסח איבערגעגעבן
ווי אַ פּערזענלעכע פּאַסירונג פון זייער אייגענעם לעבן.
פסח — דער יום-טוב פון פרייהייט, נס, מופת און וואונדער —
לאַמיר אויך היינט אים פייערן ביים סדר פון שול-קינדער.

(דער אָנפירער פון סדר קוקט נאָך צי עס ליגן אויפן טיש לעבן אים
דריי מצות, איינע אויף דער אַנדערער און דעקט זיי צו. דאָן שטעלט ער
אָרויף אויף די מצות אַ קערה (אַ שיסל אָדער אַ טעלער), אויף וועלכער
עס זיינען אויסגעלייגט פּאַלגענדיקע מינים : אַ זרוע, אַן איי, מרור, כּרפּס,
כריין — אין דער אָרדענונג וואָס ווערט געוויזן אויפן בילד).

אַנפירער פון סדר (זאגט אָן די אָרדנונג פון סדר) :

מָרֹר. בּוֹרֶךְ.
שְׁלַחַן עֹזֵר.
צָפוֹן. בָּרֶךְ.
הַלֵּל. גְּרָצָה.

קַדֵּשׁ. וְרַחֵם.
כֶּרֶם. גַּחֵץ.
מִנִּיד. רַחֵם.
מוֹצִיא. מַצָּה.

אַנפירער פון סדר (זאגט) :

קַדֵּשׁ

אַלע פאַרזאַמעלטע הייבן זיך אויף און שטייען בעת מען מאַכט קידוש.

סְבִרֵי מְרִנָּה וְרִבּוֹתֵי :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

אַלע : אָמֵן.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל
עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וַתִּתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה (לשבת) שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה
(וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְיָמִים
לְשִׁשׁוֹן, אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת
יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, וְזִמן חֲרוּתֵנוּ,
(בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ, זִכָּר

לִיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בַּחֲרָף
וְאוֹתָנוּ קִדְשָׁתָּ מְכַל הָעַמִּים
(וְשִׁבְתָּ) וּמוֹעֲדֵי קִדְשָׁךְ (בְּאַהֲבָה
וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן
הִנַּחֲלָתָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ
(הַשִּׁבְתָּ וְ) יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים.

אַלע : אמן.

קִינֵד א :

מיט טויזנטער יארן צוריק
זיינען קייטן צעשפרונגען אויף שטיק.
פליסט פרייהייט אין אונדזער בלוט,
זינגט אין אונדז גלויבן און מוט,
אז מער וועט שוין קנעכשאפט ניט זיין —
לאמיר הייבן דעם בעכער מיט וויין.

קִינֵד ב :

מיט פרייד און ליבע אן א מאס,
מיט הייסן גלויבן, טיפע טרייהייט,
הייבט אלע אויף דעם ערשטן כוס
פאר אונזער אלטער ליבער פרייהייט

אָנפירער פון סדר :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ
לְזֶמֶן הַזֶּה.

אַלע : אמן (און טרינקען וויין פון די כוסות).

אָנפירער פון סדר (זאגט אויף א קול) :

וְרַחֵם

(מען ברענגט א שיסל וואסער, ער וואשט די הענט און דאן זאגט ער אויף א קול):

בִּרְפָּס

(טונקט איין גרינס אין זאלץ-וואסער, זאגט די ברכה):

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה.

אלע : אמן.

אָנפֿירער פֿון סדר (זאגט אויף א קול):

יֶחֱץ

(צעברעכט די מיטלסטע מצה און באהאלט פאר דעם אפיקומן, דערנאך זאגט ער אויף א קול):

מִגִּיד

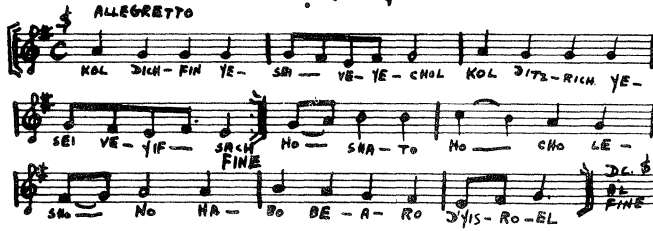
אָנפֿירער פֿון סדר :

און איצט וועלן מיר אָנהייבן זאָגן די הגדה :

הָא לַחֲמַא עֲנִיא דִּי אֲכָלוּ
אֲבָהֵתָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל
דְּכַפִּין יִיתִי וְיִיכָל. כָּל דְּצָרִיךְ
יִיתִי וְיִפָּסַח. הִשְׁתָּא הָכָא. לְשָׁנָה
הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. הִשְׁתָּא
עֲבָדִי. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין.

פֿל דִּכְפִּין

אַלע (זינגען):

השָׁמָא עֲבָדִי
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין.
פֿל דִּכְפִּין. . . .

פֿל דִּכְפִּין יִיטִי וַיִּכּוֹל
פֿל דְּצִרִיךְ יִיטִי וַיִּפְסַח
הַשָּׁמָא הָכָא,
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

קִינֵד:

טאטע, איך וועל דיר פרעגן די פיר קשיות:

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה

מִכָּל הַלֵּילוֹת?

פֿאַר וואָס איז די
דאָזיקע נאכט פון סדר אנדערש פֿון אלע נעכט פֿון אַ
נאַנץ יאָר?

שְׂבָכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה; הַלֵּילָה הַזֶּה — כָּל מִצָּה

אלע נעכט מעגן מיר עסן סיני חמץ סיני
מצה, אבער הלילה הזה — אין דער דאָזיקער נאכט,
נאָר מצה?

שְׂבָכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאָר יְרָקוֹת; הַלֵּילָה הַזֶּה — מָרוֹר.

אלע נעכט עסן מיר פלערליי גרינסן,
אבער הלילה הזה — אין דער דאָזיקער נאכט — מרור —
בלויז ביטערע קרינטעכער?

שְׁבַכְלֵה־לִילּוֹת אֵין אָנוּ מִטְבִּילִין
אֶפִּילוּ פַעַם אַחַת; הַלִּילָה

הִזָּה — שְׁתֵּי פַעָמִים.

אלע נעכט דארפֿן מיר ניט איינמטנקען
אפֿילו איין מאל אויך נישט, אבער הלילה הזה — אין
דער דאזיקער נאכט מיר איין צוויי מאל?

שְׁבַכְלֵה־לִילּוֹת אָנוּ אוֹכְלִין
בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסֻבִּין; הַלִּילָה
הִזָּה — כָּלְנוּ מְסֻבִּין.

אלע נעכט קענען מיר עסן סיי זיצנדיק
גלייך, סיי אָנגעלעגט, אבער הלילה הזה — אין דער
דאזיקער פסח-נאכט עסן מיר אלע אָנגעלעגט?
און איצט, טאמער, גיב מיר אַ תִּירוּץ אויף די פיר קשיות.

אָנפֿירער פֿון סדר:

און דער תִּירוּץ איז אז:

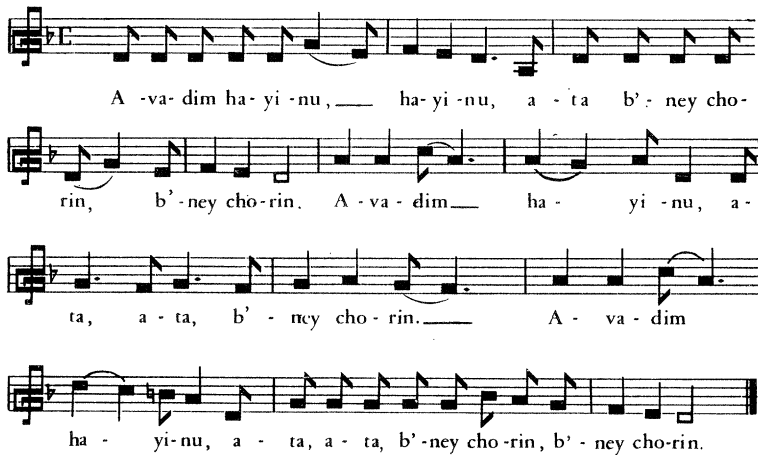
עֲבָדִים

הֵיִינוּ לְפָרַעַה בְּמִצְרַיִם.
וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד
חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא
הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הֲרִי אָנוּ
וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מְשַׁעֲבָדִים
הֵיִינוּ לְפָרַעַה בְּמִצְרַיִם. וְאֶפִּילוּ
כָּלְנוּ חֲכָמִים, כָּלְנוּ גְבוּרִים,

כָּלְנוּ זִקְנִים, כָּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת
הַתּוֹרָה — מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר
בִּיצִיאת מִצְרַיִם. וְכָל הַמִּרְבֵּה
לְסַפֵּר בִּיצִיאת מִצְרַיִם — הֵרִי
זֶה מִשְׁבַּח.

אַלֵּע (זינגען):

A - va - dim ha - yi - nu, — ha - yi - nu, a - ta b' - ney cho -
rin, b' - ney cho - rin. A - va - dim — ha - yi - nu, a -
ta, a - ta, b' - ney cho - rin. — A - va - dim
ha - yi - nu, a - ta, a - ta, b' - ney cho - rin, b' - ney cho - rin.

עבדים היינו, עתה בני חורין, בני חורין.

קינד א:

עבדים היינו לפרעה במצרים —
שקלאפן זיינען מיר געווען
גאר אמאל אין לאנד מצרים;
דורות קומען און פארגייען —
ניט געווען ווער ס'זאל באפרייען

אַלֵּע (זינגען):

עבדים היינו —

קינד ב:

האבן מיר דעם ליים געקנאטן
ציגל מאכן פאר דעם מויער;
אין די הערצער פון די שקלאפן
האט געגליט דער צער און טרויער.

אלע (זינגער):

עבדים היינו —

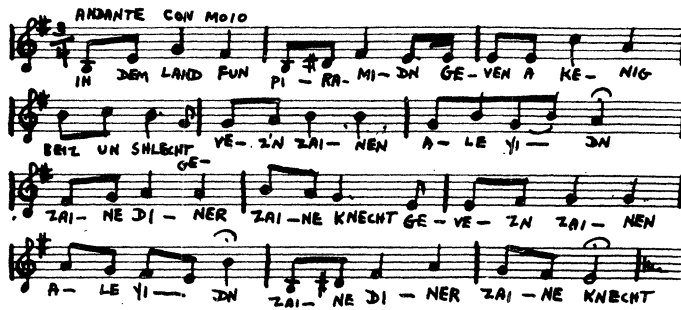
קינד ג:

פייפט דעם מצרים בייטש אויף רוקנס;
שניידט זיך אים דאס לייב מיט צארן.
פרעה הייסט: אין טייך דערטרינקען
ווער א יינגל נאר געבארן.

אלע (זינגער):

עבדים היינו —

פיראמידן

קינד א:

אין דעם לאנד פֿון פיראמידן,
געווען א קיניג ביז און שלעכט,
געוועזן זינגען אלע יידן
זינגע דינער, זינגע קנעכט.

קינד ב:

קינדער האט מען דאן פֿארמויערט
ווען א ציגל האט געפֿעלט.
ווער ווייס ווי לאנג עס וואלט געדויערט
אז די וויסע שקלאפֿן-וועלט,

קינד ג:

ווען אין לאנד פֿון פיראמידן
וואלט נים זיין א גרויסער העלד,
וועלכער האט געקעמפֿט פֿאר יידן,
מיט זיין חכמה און זיין שווערד?

מעשה

בְּרֵי אֱלִיעֶזֶר וְרֵבִי יְהוֹשֻׁעַ
וְרֵבִי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה וְרֵבִי
עֲקִיבָא וְרֵבִי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין
בְּבֵנֵי בֵּרֶק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ
הַלֵּילָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם
וְאָמְרוּ לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ, הִגִּיעַ
זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע
שֶׁל שַׁחֲרִית.

אָנפִירער פון סדר :

דאָס איז געווען נאָכן צווייטן חורבן, ווען די רוימער האָבן
געהערשט איבער יהודה. אַמִּידִי תנאים זיינען געזעסן אין
בני-ברק און האָבן אויסגעארבעט פלענער פון אַן אויפשטאַנד
קעגן די באַדריקער. פאַרטאָג זיינען געקומען זייערע תלמידים,
די יונגע יידישע העלדן, און האָבן דערקלערט, אַז זיי זיינען
גרייט אַנצוהייבן דעם קאַמף פאַר פֿרייהייט :

אַלע :

רַבּוֹתֵינוּ, הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית.

אָנפִירער פון סדר :

זאָגען מיר די הגדה ווייטער :

אַלע :

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, בְּרוּךְ הוּא.

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל,
ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים
דברה תורה. אחד חכם, ואחד
רשע, ואחד תם, ואחד שאינו
יודע לשאול.

די פיר בנים

קינד א :

קינד ב :

אין יעדן דארף,	דער דריטער איז
אין יעדער שטאט —	א נאר, א תם ;
זיי זיינען דא —	דו זאגסט אים : „בנים“
ס'איז נישט קיין סוד.	און ער זאגט : „כאם“.

זיי זיינען דא —	דער פערטער ווייסט
די בנים פיר.	נישט וואס ער וויל ;
ס'איז איינער קלוג,	ער זיצט פארטראכט
קלוג אן א שיעור.	אין שטילער שטיל.

דער צווייטער איז	אין יעדן דור,
א רשע — שלעכט ;	אין יעדער צייט —
ער שלאגט. און שלאגט	זיי זיינען דא,
און בלייבט גערעכט.	די חברה-לייט.

אלע (הויבן די כוסות און זינגען) :

וְהִיא

שְׁעֵמָדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ:
שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עָלֵינוּ
לְכֻלּוֹתָנוּ; אֶלֹא שְׁבָכָל דּוֹר
וְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכֻלּוֹתָנוּ,
וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מַצִּילָנוּ מִיָּדָם.

יִידן

קִינֵד א :

יִידן, פֿרעק און מצרים,
לִיִּים און צִיגל שְׁקלאפֿערִי;
נאָךְ דעם משה און באָפֿרִיאונג —
א געשיכטע אייביק נִיין.

קִינֵד ב :

שטענדיק מדבר אונדז אנמקעגן,
און א היטער אונדז — דער ים.
נאָך מיר וועלן אויף די וועגן
איבערקומען יעדן צאם.

קִינֵד ג :

איז פֿאַר אונדזער פֿאַלק דעם גרויסן
און פֿאַר אונדזער אייביק זַיִן,
העכער, העכער הייבט די פוסות
און מיט שמחה טרינקט דעם וויין.

אַנפֿירער פון סדר :

וְנִצֵּעַ ק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוּ,
וַיֵּרָא אֶת עֲנֵינוּ, וַאֲת עֲמָלָנוּ, וַאֲת לַחֲצֵנוּ.

קינד ד :

בלוט און פלייש אין ליים פארקנאטן
און די שקלאפן שווייגן, שטומען.
דורות קומען, דורות גייען —
וועט אמאל די גאולה קומען ?

אָנפירער פון סדר :

**וְאֵת עַמִּלָּנוּ — אֱלֹהֵי
הַבָּנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר : כָּל הַבֵּן
הַיָּלֹד הַיָּאֲרָה תְּשַׁלְּכֶהוּ, וְכָל
הַבֵּת תַּחֲיִין.**

יעדער יינגל וואָס וועט געבוירן ווערן, זאל אַריינגעוואָרפן
ווערן אין טייך — האָט פרעה באַפוילן. און משה איז גע-
בוירן געוואָרן. זיין מאַמע יוכבד שטייט לעבן זיין וויגעלע
און רעדט :

קינד א :

איך שטיי בני דנין וויגל, איך שטיי און איך קלער ...
אויף דנין בלאַס פנים מריפֿט מיין טרער.
קינד, זאָג, וואָס וועט זיין פֿון דיר ?
איך שרעק זיך, אַך, מיך גרוילט.

קינד ב :

וועל איך צו די טויזנטער
נאָך אַ קנעכט דערצייען ?
וועסט פֿאַר פרעהס געטער נאָך
און פֿאַר פֿרייזן קניען ?

קינד ג :

און אָפֿשר דריקט די קנעכטשאַפֿט שוין
זי שוועכט אין דינע אויערן ?
קייטן קלינגען הערסטו שוין —
ביסטו אין זיי געבוירן ?

אָפֿשר פֿילסטו דאָס געיאָמער
וואָס פֿאַרפֿילט די לופֿט ?
און עס מיסט זיך אַלץ צוואַמען,
אַלצדינג אין דיין מוח ?

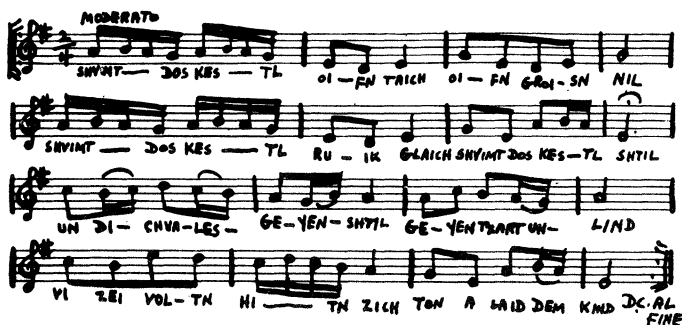
קינד ה :

און דו וועסט אַ העלד אויסוואַקסן,
דו וועסט קריגן כוח.
און דו וועסט דעם יאָך צעברעכן
און באַפֿרייען ברידער !

אַנפֿירער פֿון סדר :

לאָמיר זינגען דאָס ליד וועגן משהן :

אויפֿן גיל

שווימט דאָס קעסטל אויפֿן טייך,
אויפֿן גרויסן גיל.
שווימט דאָס קעסטל רואיק, גלייך,
שווימט דאָס קעסטל שטיל.

און די כוואַליעס גייען שטיל,
גייען צאָרט און לינד ;
ווי זיי וואַלטן הימן זיך
מאָן אַ ליד דעם קינד.

אַנפֿירער פֿון סדר :

וַיֹּצִאֲנוּ יְיָ מִצֵּרִים בֵּיד חֲזָקָה
וּבְזֹרֵעַ נְטוּיָה, וּבְמָרָא גָדֹל,
וּבְאֲתוֹת וּבְמִפְתִּים.

און גאט האט אונדז ארויסגענומען פון מצרים מיט א שטאר-
קע האנט, מיט אן ארויסגעשטרעקטן ארעם, ער האט אנגע-
ווארפן אויף די מצרים א שרעק און זיי געשלאגן מיט צען
מכות.

אלע :

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך
הוא על המצרים במצרים, ואלו הן :

דם	עָרֹב	בָּרָד
צִפְרִידֶּעַ	דָּבָר	אַרְבֶּה
כִּנִּים	שְׁחִין	חֲשָׁךְ

מַכַּת בְּכוֹרוֹת

אלע (זינגען די ערשטע פערזן. שפעטער זאגן זיי ביז צום סוף) :

כִּמָּה

מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ!
אלו הוציאנו ממצרים, ולא
עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, דִּינוּ.
אלו עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, ולא
עָשָׂה בְּאַלְהֵיהֶם, דִּינוּ.
אלו עָשָׂה בְּאַלְהֵיהֶם, ולא הָרַג
אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, דִּינוּ.
אלו הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, ולא
נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, דִּינוּ.
אלו נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, ולא
קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, דִּינוּ.

אֱלֹהֵי קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא
 הָעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בַּחֲרָבָה, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי הָעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בַּחֲרָבָה,
 וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא
 סִפֵּק צָרָכֵנוּ בַּמַּדְבָּר אַרְבָּעִים
 שָׁנָה, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי סִפֵּק צָרָכֵנוּ בַּמַּדְבָּר
 אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הָאֲכִילָנוּ
 אֶת הַמֶּן, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי הָאֲכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְלֹא
 נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת, וְלֹא
 קָרַבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי קָרַבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי, וְלֹא
 נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא
 הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דִּינוּ.
 אֱלֹהֵי הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
 וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה
 דִּינוּ !

וואלטן מיר נאָר פֿון מצרים
גליקלעך אויסגעלייזט געוואָרן,
נאָר דער ים זיך ניט געשפּאַלטן —
דיינז.

וואלט דער ים זיך שוין געשפּאַלטן
נאָר אים דורכגיין אין דער טרוקן,
וואלט אונדז דעמאָלט ניט געגאָלטן —
דיינז.

וואלטן מיר אים שוין אַריבער,
נישט געקענט נאָר איבערקומען
פֿערציק יאָר אין גרויסן מדבר —
דיינז.

וואלטן מיר די פֿערציק יאָר שוין
אין דעם מדבר דורכגעקומען
און קיין מן דאָרט נישט געפֿונען —
דיינז.

וואלטן מיר דאָרט מן געפֿונען,
נאָר דעם שבת נישט באַקומען,
און צום סיני נישט געקומען —
דיינז.

וואלטן מיר צום סיני קומען,
נאָר די תורה נישט באַקומען
מ'פֿאַלק פֿון תורה נישט געוואָרן —
דיינז.

קינד א :

רָבֵן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל
שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֱלֹ
בִּפְסֹחַ, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ,
וְאֵלֹ הֵן: פֶּסַח, מִצֵּה, וּמָרוֹר.

פסח שָׁהִיו אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים
בְּזֶמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם,
עַל שׁוּם מָה? — עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח
הַקֹּדֶשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בְּתִי
אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם.

קינד ג :

מצָה זוֹ שָׂאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל
שׁוּם מָה? — עַל שׁוּם שֶׁלֹּא
הִסְפִּיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ
לְהַחֲמִיץ, עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, הַקֹּדֶשׁ
בָּרוּךְ הוּא, וַיֵּאָלֶם.

קינד ד :

מרֹר זֶה שָׂאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל
שׁוּם מָה? — עַל שׁוּם שֶׁמָּרְרוּ
הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם.

אָנפִירער פֿון סדר :

כל דּוֹר וָדוֹר חֵיב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ הוּא
יֵצֵא מִמִּצְרַיִם.

קינד ה :

די „הגדה“ מיינט דערמיט צו זאגן, אז אין אלע דורות קעמפן די מענטשן פאר פרייהייט און דערלייזונג.

אָנפירער פון סדר :

מיר זיינען פרייע בירגער פון אונזער גרויסער אַמעריקע. מיר פֿייערן דעם יום־טוב פסח, ווי אונזער הארץ גלוסט. ווייסט איר פארוואס? דאס איז דערפאר, ווייל די ערשטע דורות אַמעריקאנער, ניט־יידן און יידן, זיינען געקומען אַהער פון לענדער, וואו מען האט זיי געפלאגט און גערודפט. דא, אין אַמעריקע, האבן זיי פארפלאנצט פרייהייט פאר אלעמען. היינט געניסן מיר דערפון און ציען ווייטער די טראדיציעס פון דער פרייער אַמעריקע. לאַמיר הערן עטלעכע שורות פון דעם ליד, וואס איז אויסגעקריצט אויף דער הערלעכער פרייהייטס־סטאטוע :

קינד א :

דא ביי אונזער ברעג וועט גריסן אונדז באקאנט
א פרוי א מעכטיקע מיט פאקל אויפגעשטעלט,
ווי בליץ געפאנגענער צעלויכטן און צעהעלט.
די מומער פון פארשטויסענע! דער פאקל אין איר האנט
גליט אויס א ברוך הבא צו וועלט פון ראנד צו ראנד,
און נעמט ארום צוויי האפן שמעט מיט מילדן בליק באזעלט.

„ווער דארף דיין יחוס, אלטע וועלט! — זי רופט
מיט שמוער ליפ: „מיר גיט די אַרעמע, פארמאטערט און
פארשמאכט,
געשטיקטע מאסן, גארנדיק נאך פרייהייט און נאך לופט, —
אין שפלות אויסגעשפיגן און פון דיין ברעג געבראכט,
דערלאנג זיי מיר, די היימלאזע פון שטורעם אויסגעפרואווט,
איך הייב דעם לאַמפ ביי שפיגל־מיר — א ברייטער אויפ
געמאכט.“

אָנפירער פון סדר :

אנדערש איז אבער געווען אין דער אלטער וועלט.

מיט הייליקן ציטער דערמאנען מיר די העלדישע קעמפער פון
ווארשעווער געטא און פון אלע געטאס, וואס זיינען געפאלן
פארן כבוד פון יידישן פאלק אין פארצווייפלטן קאמף קעגן
אונדזער גרעסטן שונא, דעם דייטש.

מיט באוואונדערונג אין ליבע דערמאנען מיר די חלוצים און
העלדן, וואס האבן מיט מוט, אויסדויער און מסירת-נפש,
דעראבערט די באפרייאונג פון אונדזער פאלק אין אונדזער
אייגן לאנד — ישראל.

(מען זעצט זיך)

אָנפירער פון סדר :

לאָמיר איינזאָפֿן אין זיך, קינדער, די ביטערניש פון יענע
גרויזאמע טעג אין דער ווארשעווער געטא און אין אלע
געטאס וואו יידן זיינען אין קדושה און אין גבורה אויסגע-
גאנגען :

קינד ב :

יין ווארשעווער געטא איז איצט חודש ניסן
און פול שטייט דער כּוּם אליהו הנביא'ם.
נאָר ווער האָט דעם סדר דאָ איבערגעריסן ?
ווי שמענדיק — די דייטשישע שפראך פון מושטירן
געקומען איז טרינקען דער מלאך-המות ...
ווי שמענדיק — די שפראך פון באפעלער געניטע,
ווי שמענדיק — זיי זיינען געקומען דאָ פירן
א טייל פונם אידישן פאלק צו דער שחיטה ...
אין ווארשעווער געטא איז איצט חודש ניסן.

פון שטיין זיי אנטקעגן, פון קאנען זיך ווערן !
אָט הער, ווי עס הילכן אין חצות אָפּ די שאַסן,
אָט, הער, ווי דער טויט גייט אויף בלוטיקע שפורן,
אָט, הער : די געשיכטע ווערט איצטער פארשלאָסן
מיט העלדישן אומקום אין ליל השימורים ...

אָנפירער פון סדר :

לאָמיר איצט הערן אַ ליד וועגן דער גבורה פון ארץ-ישרלדיקן
ישוב, ווען ער האָט אויסגעקעמפט ה' אייר תש"ח זיין זעלבסט-
שמענדיקייט און פרייהייט.

קינד ג:

פון ווארשעווער געמאכט ביו מדינת ישראל
עס ציט זיך איין יידישער פראגמ!
די זעלביקע העלדן, די זעלבע גבורים —
זיי קומען פון ווייט און פון נאענט.

פון דורות פון ווייטע ביו בלומיקע טעג איצט
עס ציט זיך איין גאלדענע קייט:
ברוכבא — הגנה — די זעלבע קנאים
אין הרי יהודה צעשפרייט.

פון דורות פון ווייטע ביו אונדזערע צייטן
דערלאנגען זיך שונאים די הענט,
צי מצרי, צי פלשתי, אנמיוכוס, צי מיטום
צי המנם פון אימליכן לאנד...

חזק, זייט געשמאקט, א, איר קעמפער ישראלס
געבענשט אייער מוטיקע שווערד!
ס'איז קאמף מיט מאידאנעק, מיט גאז און מיט אויוונס,
דער קאמף פאר דער יידישער ערד!

דאס לעבן איז שיינ אונטער הימל פון תכלת
עס לאקט דער כנרת און רייצט;
דאך הייליק דער טויט איז פאר לאנד און פאר אומה,
און הייליק דאס בלוט, וואס עס פלייצט...

פון ווארשעווער געמאכט ביו ירושלים
עס ציט זיך איין יידישער פראגמ!
געבענשט זייט, איר העלדישע ברידער און שוועסטער,
געבענשט זייט פון ווייט און פון נאענט.

קינד ד:

לאמיר מרינקען דעם כוס דעם צווייטן
פאר פאלק ישראל דעם באנייטן;
ארום איז שמענדיק צרות א ים,
דאך עס ישראל חי וקים.

אנפירער פון סדר (מאכט די ברכה, אלע זאגן נאך און מרינקען דעם
צווייטן כוס):

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם, בורא פרי הגפן.

אָנפירער פון סדר (זאגט הויך, מען דערלאנגט אים וואסער, וואשט זיך)

רחץ

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם.

מוציא

מצה

אָנפירער פון סדר (ברעכט אָפּ שטיקלעך פון דער אויבערשטער מצה
אין פון דער רעשט און מאכט די ברכות, אלע זאגן: אָמֵן):

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.
בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה.

אָנפירער פון סדר (זאגט הויך):

מרור

(אלע נעמען אַ ביסל מרור. מען טונקט עס איין אין חרוסת און מען
מאכט די ברכה:)

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר.

אַנפִּירער פֿון סדר (זאָגט הויך):

כוֹרֶךְ

(יעדער נעמט צוויי שטיקלעך מצה, לייגט אַריין צווישן זיי אביסל כריין)

אַלע:

זְכֹר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל.

כֵּן עָשָׂה הֵלֵל בְּזִמְנֵי שְׁבִית
הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם: הָיָה כּוֹרֶךְ
מִצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בִּיחָד,
לְקָיָם מָה שֶׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת
וּמִרְרִים יֹאכְלֶהוּ.

אַנפִּירער פֿון סדר (זאָגט הויך):

שֶׁלֶחַן עוֹרֶךְ

(מען עסט די סעודה)

נאך דער סעודה זאגט דער

אָנפירער פון סדר :

קינדער, לאמיר בענטשן.

אַלע (צוזאמען) :

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם, הן את העולם כלו
בטובו, בחן בחסד וברחמים.
הוא נותן לחם לכל בשר, כי
לעולם חסדו. ובטובו הגדול
תמיד לא חסר לנו ואל יחסר
לנו מזון לעולם ועד. בעבור
שמו הגדול — כי הוא זן
ומפרנס לכל, ומיטיב לכל,
ומכין מזון לכל בריותיו אשר
ברא. ברוך אתה יי הן אתה הכל.

אָנפירער פון סדר :

לאמיר טרינקען דעם דריטן כוס.

קינד :

דעם דריטן כוס מיט א ברכה
פאר דער אידישער מלוכה ;
טראץ די שונאים און א צאל,
לעבן אייביק וועט ישראל !

אַלע (מאכן די ברכה און טרינקען) :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

אלע (שטעלן זיך אויף, מען עפנט די טיר און מען זאגט):

**שפך חמתך אל הגוים אשר
לא ידעוך, ועל ממלכות אשר
בשמך לא קראו.**

קינד א :

שפוך חמתך על הגוים!
די וואס האבן ניט פארשטאנען
יענע גאולה פון מצרים,
זיי באפרייאונג פון מיראנען!

קינד ב :

וואס זיי האבן דיר געצוואונגען
אין די קעלערן און היילן
זיך באהאלטן און פון פרייהייט
דיינע קינדער צו דערציילן...

קינד ג :

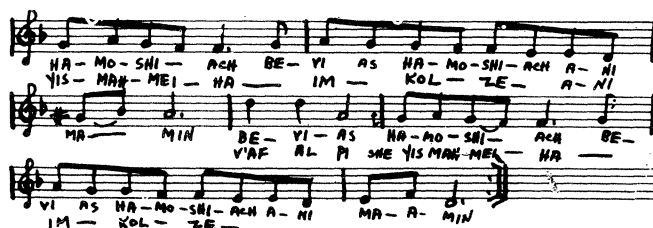
שפוך חמתך על הגוים!
וואס פארשטייען ניט גאטס נאמען,
און דער פסח און דער פרילינג
דינט א צייכן פאר פארגאמען...

קינד ד :

ווייל זיי האבן אין די כוסות
דיר געגאסן שרעק און סם,
און פארפלעקט דיין ריינסטן יום-טוב
מיט א בייז עלילת דם...

אלע (זינגען):

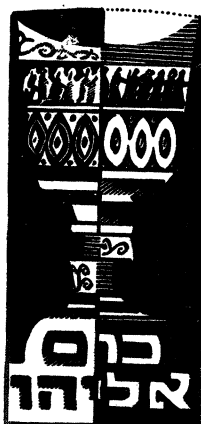

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאַמוֹנָה שְׁלֵמָה
בְּבִיאת הַמָּשִׁיחַ
וְאֵף עַל פִּי שִׁיתְמַהֲמָה
בְּכָל זֹאת אֲנִי מֵאֲמִין שְׂיָבֵא.

אָנפִירער פֿון סדר :

אָט שטײט אליהו הנביאס כּוּס :

קִינד :

אליהוס כּוּס דער שיינער
שטײט שוין פֿול מיט וויין.
באַלד וועט אליהו קומען
באַלד וועט ער אַרײַן.

ווייל צום סדר קומט ער בענטשן
יעדן יידנס הויז :
און פֿאַר אים דעם כּוּס דעם שענסטן
קלייבט מען שטענדיק אַוּס.

ער איז שוין ביי אונדז צום סדר
וויפֿל מאל געווען ...
אַבער איך ווײַס, אַז אליהו
קאָן נישט קיינער זען.

עפֿנט מען פֿאַר אים די טירן
און איך קוק זיך אײַן
אפֿשר וועל איך פֿאַרט דערזען אים
ווען ער וועט אַרײַן ...

אלע (זינגען):

ANDANTINO

E-LI-YO - NU HA- NO- VI E-LI-YO - NU HA-TISH-BI E-LI-YO - NU E-LI-YO - NU E-LI-YO - NU HA-GIL - O - FINE BIR-HI-RO BE-YO-MEL-NU YO-YO E-LEI - NU IM MO-SHI-ACH BEN DO-VID IM MO-SHI-ACH BEN DO-VID FINE

במהרה פֿימיננו
יבא אָלינו
עם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד (2)

אָליהוּ הַנָּבִיא, אָליהוּ הַמָּשִׁיחַ
אָליהוּ (3)
הַגָּלְעָדִי.

אָנפֿירער פֿון סדר:

לאַמיר טרינקען דעם פערטן כּוס.

קִינד:

און איצט אלע מיט פרייד און מוט
פאר די וועלט זי זאל זיין גוט
שיין און גוט זאל זי זיין —
לאַמיר טרינקען דעם כּוס מיט וויין.

אָנפֿירער פֿון סדר (מאַכט די ברכה)

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

אלע : אָמן.

אלע (זינגען):

1) KA - REV YIOM KA - REV YIOM A - SHEH HU LO YIOM LAILA
2) SHOM-RIM HAF-KED HAF-KED LE-YIR-CHO KOL HA-YIO VE-CHA HA-LAI LA
1) NAM HOBA - SA HO - SA KI LE-CHA HA-YIOM AF LE-
2) TA - IR TA - IR TA - IR TA - IR KE-OR YIOM
1) CHA HA - LAI - LA, 2) CHESH-KAT LAI - LA.

קָרֵב יִזְם אֲשֶׁר הוּא לֹא יִזְם וְלֹא
לִילָה, רִם הוֹדַע כִּי לֵךְ הַיִּזְם אֵף לֵךְ
הַלִּילָה, שׁוֹמְרִים הַפֶּקֶד לַעֲדִירָה כָּל
הַיִּזְם וְכָל הַלִּילָה, וְאֵד כְּאֹד יִזְם
חֲשֻׁכָה לִילָה, וְיֵד בְּחֹצֵי הַלִּילָה.

אַל ע (חִיגָעָה):

אֲדִיר הוּא

יָבֵה בִּיזֵם בְּקָרֹב, בְּמִתְּהָה בְּמִתְּהָה,
בְּמִיזֵם בְּקָרֹב אֵל בְּמִיזֵם, אֵל בְּמִיזֵם,
בְּמִיזֵם בִּיזֵם בְּקָרֹב.

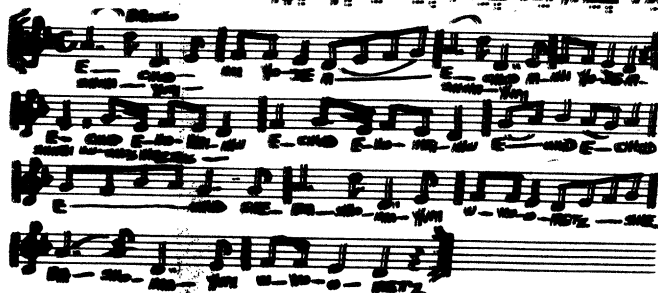
בְּחֹדֶר הוּא, גָּדוֹל הוּא, דָּגוּל הוּא,

יָבֵה בִּיזֵם בְּקָרֹב, בְּמִתְּהָה בְּמִתְּהָה, בְּמִיזֵם
בְּקָרֹב, אֵל בְּמִיזֵם, אֵל בְּמִיזֵם, בְּמִיזֵם בִּיזֵם בְּקָרֹב.

הַדָּדִר הוּא, וְתִיקָהוּא, וְכֹאִי הוּא,

יָבֵה בִּיזֵם בְּקָרֹב, בְּמִתְּהָה בְּמִתְּהָה, בְּמִיזֵם
בְּקָרֹב, אֵל בְּמִיזֵם, אֵל בְּמִיזֵם, בְּמִיזֵם בִּיזֵם בְּקָרֹב.

אַל ע (חִיגָעָה):

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ?

אֶחָד אָנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ?

שְׁנַיִם אָנִי יוֹדֵעַ: שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ?

שְׁלֹשָׁה אָנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת,
שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ?

אַרְבַּע אָנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמָּהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ?

חֲמִשָּׁה אָנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוּמֵשֵׁי
תּוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת,
שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שָׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ?

שָׁשָׁה אָנִי יוֹדֵעַ: שָׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה,
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַע־שָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ?

שִׁבְעָה אָנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יָמֵי שְׁבִתָּא,
שָׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי
תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת,
שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַע־שָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

אָנפִירער פֿון סדר :

און צום סוף פֿון אונדזער סדר --- די אלטינקע מעשה מיט
א ציג, א ווייסע :

אלע :

CON MOTO

CHAD GAD-YO SE - ZA - BIN A - BO DIS - REI - ZU - ZEI

CHAD GAD-YO SE - CHAD GAD-YO VE - O - SO SHAN LE - SHAN - RO SE - O - CHAD LE - GAD -

ZA - BIN A - BO DIS - REI - ZU ZE -

O - SO KAL - BO VE - NO - SHAN LE - SHAN - RO SE - O - CHAD LE - GAD -

YO SE - ZA - BIN A - BO DIS - REI - ZU - ZEI

AL FINE

וְאַתָּה בְּלֶבָא וְנִשְׁנָה לְשׁוֹנֶרָא	וְאַתָּה שׁוֹנֶרָא וְאַכַּל לְגִדְיָא	חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא
דְּאָכַל לְגִדְיָא	דְּוִבִין אָבָא בְּתָרֵי וּזְוִי	דְּוִבִין אָבָא בְּתָרֵי וּזְוִי
דְּוִבִין אָבָא בְּתָרֵי וּזְוִי	חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא	חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא
חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא		

אלע (זינגער) :

כ'האב פאר אייך א מעשהלע,
א מעשהלע גאר שיין.
דער מאמע האט א ציגעלע,
געקויפט פאר צוויי גילדיין.
א ציגעלע, א ווייניקע,
א שייניקע ווי גאלד,
אין צוויי גילדיין מוזמענע,
האט ער פאר איר באצאלט.
חד גדיא...

איז דאך אין הויף א קאץ געווען,
א מוזיק, ווי באוואוסט;
האט קעצלען זיך פארצוקן גאר
דאס ציגעלע פארגלוסט.
דערוען האט עס הינטעלע,
פארדריסט עס אים גאנץ שטארק,
ער ווארפט זיך אויף דער בייזער קאץ,
און בייסט איר איין אין קארק.
חד גדיא...

קומט שמעקעלע אין פעס אריין
און טראכט גארניט קיין סך,
און שפאלט דאס קעפל הינטעלען,
דו, הונט, ס'איז נישט דין זאך.
צעפלאקערט האט זיך פליערל
פאר פעס צונטער-רויט;
דו שמעקעלע, דו פלעקעלע,
איך מאך דיר באלד א מויט.
חד גדיא...

אלע (זינגען) :

לְשַׁנָּה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם.

